

підвищення її конкурентноздатості на світовому ринку.

Література

1. Інтелектуальна власність в Україні. Нормативна база. – 2-ге видання / Роїна О. М. – К.: КНТ, 2005. – 400 с.
2. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: підруч. для студ. неюрид. ВНЗ / за заг. ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького, – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. – 236 с.
3. Інтелектуальна власність: навч. посібник / за ред. П. М. Цибульова. – К.: УкрІНТЕІ, 2006. – 276 с.

УДК 347.78.7:061 (043.2)

Цимбалюк С. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ПЛАГІАТ ЯК ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Сьогодні, в ХХІ столітті, при високому рівні телекомунікації як ніколи постала проблема захисту інтелектуальної власності. Кожна сучасна людина, яка користується глобальною мережею Інтернет, може знайти необхідну інформацію, тобто продукт розумової (творчої) праці інших осіб і видати її за свою. З кожним роком зростає попит на «нематеріальні товари», які потрібні для розвитку і подальшого функціонування всіх сфер діяльності сучасного суспільства. Тому однією з найважливіших умов успішного розвитку науково-технічної сфери, промисловості, торгівлі та інших сфер діяльності є не тільки визнання за автором об'єктів права інтелектуальної власності та особами, які отримали права на ці об'єкти, певних цивільних прав, а й забезпечення надійного захисту цих прав.

У Законі України «Про авторське право і суміжні права» плагіатом визнається оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору [1]. Тобто тут зафіксовані ознаки, за якими використання твору може бути визнано як «плагіат», зокрема: а) оприлюднення (опублікування твору) повністю або частково чужого твору; б) твір оприлюднюється під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Предметом захисту авторських прав є суб'єктивні авторські права, а також законні інтереси. Суб'єктами права на захист є автори творів науки, літератури і мистецтва, їх спадкоємці та інші правонаступники. Порухниками авторських прав можуть бути будь-які фізичні або юридичні особи, які своїми діями (або бездіяльністю) порушили закріплені в нормативно-правових актах положення, якими регулюються

правовідносини у сфері авторського права [2].

Порушення авторських прав шляхом плагіату в Україні стало настільки розповсюдженим і майже неконтрольованим явищем, що плагіат в деяких сферах інтелектуальної діяльності розглядається не як правопорушення, а як «складова частина науки». Так, окремі дослідники права інтелектуальної власності зазначають, що: «елементарне списування при підготовці дисертацій, монографій, підручників, статей стає майже нормою, і тому, як наслідок, – низька якість кандидатських і докторських дисертацій, відсутність реальної відповідальності за плагіат, девальвація наукових ступенів і вчених звань, падіння престижу науки тощо» [2, с. 12]. Дуже актуальним є написання дипломних, курсових та інших наукових робіт на замовлення, що є грубим порушенням ч. 2 ст. 14 Закону України «Про авторське право і суміжні права», оскільки особисті немайнові права автора не можуть бути передані (відчужені) іншим особам [1, ст. 14]. Зараз це розповсюджений вид комерційної діяльності, якому, напевно, ніхто навіть і не думає протидіяти.

Плагіат проявляється у багатьох формах. Його можна поділити умовно за обсягом привласненого матеріалу – повний та частковий плагіат та за ступенем автентичності (подібних або спірних) текстів.

Досить часто навмисне чи мимоволі ми стаємо плагіаторами. Це може бути або вдало підглянутий фасон одягу, або манера поведінки улюбленого кумира... Але навряд чи це спричинить у подальшому серйозні наслідки. При високій конкуренції люди, які бажають зробити щось своє, відрізнятись з-поміж інших, повинні показати власний твір (продукт). І за допомогою цього власного продукту продемонструвати талант, хист, креативність, одним словом творчість. Звичайно, це не під силу кожному, і тому це вже здебільшого етична проблема.

На нашу думку, питання про захист від плагіату повинні повсякчас обговорюватися в суспільстві та досліджуватися в наукових колах, щоб можна було мінімізувати порушення авторських прав шляхом внесення змін до чинного законодавства, а також шляхом правового виховання громадян. Таким чином можна буде мінімізувати це ганебне явище, а наука зможе вийти на новий якісний рівень.

Література

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.02.1994 р. № 3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
2. Йосип Богдан. Плагіат як явище наукового буття / Йосип Богдан // Юридичний вісник України. – № 26. – С. 12.